

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 78/04-48

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu Lajosa Mészárosa a zo sudcov Eduarda Báránaya a Štefana Ogurčáka na neverejnom zasadnutí 30. septembra 2004 prerokoval prijatú sťažnosť D. P., Z., zastúpeného advokátkou JUDr. D. Š., Advokátska kancelária, B. B., vo veci porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov garantovaného v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Zvolen v konaní vedenom pod sp. zn. 2 T 123/99 a takto

r o z h o d o l :

1. Okresný súd Zvolen v konaní vedenom pod sp. zn. 2 T 123/99 p o r u š i l právo D. P. na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky.

2. D. P. p r i z n á v a náhradu trov právneho zastúpenia v sume 13 470 Sk (slovom trinásťtisícštyristosedemdesiat slovenských korún), ktorú je Okresný súd Zvolen p o v i n n ý mu vyplatiť na účet jeho advokátky JUDr. D. Š. do jedného mesiaca od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

3. Vo zvyšnej časti sťažnosti n e v y h o v u j e .

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Uznesením Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) č. k. I. ÚS 78/04-21 zo 14. apríla 2004 bola prijatá na ďalšie konanie sťažnosť D. P., Z. (ďalej len „sťažovateľ“), vo veci porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov garantovaného čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Okresného súdu Zvolen (ďalej len „okresný súd“ alebo „súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 2 T 123/99 (ďalej aj „napadnuté konanie“).

Z obsahu sťažnosti a jej príloh vyplynulo, že sťažovateľ bol 10. marca 1999 uznesením Krajského úradu vyšetrovania Policajného zboru Banská Bystrica sp. zn. ČVS: KUV-17/22-99 obvinený z trestného činu neoprávneného podnikania podľa § 118 ods. 1 a 2 Trestného zákona (ďalej len „TZ“), z trestného činu vydierania podľa § 235 ods. 1 TZ a z trestného činu znásilnenia podľa § 241 ods. 1 TZ.

Sťažovateľ uviedol, že v súvislosti s jeho uvedeným trestným stíhaním bola na neho uvalená aj väzba, pričom vo vyšetrovacej väzbe bol od 10. decembra 1999 do 17. januára 2001.

Rozsudkom okresného súdu z 10. januára 2003 sp. zn. 2 T 123/99 bol sťažovateľ uznaný za vinného z trestného činu neoprávneného podnikania, z pokračujúceho trestného činu vydierania, z trestného činu znásilnenia a z pokračujúceho trestného činu vydierania a bol odsúdený na trest odňatia slobody vo výmere štyri a pol roka a bol mu uložený aj peňažný trest vo výmere dvadsaťtisíc korún.

Sťažovateľ poukázal na to, že v napadnutom konaní pred okresným súdom došlo podľa jeho presvedčenia k porušeniu jeho práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, pretože „môj trestný spis bol na Okresnom súde vo Zvolene od 10. 12. 1999, takmer rok sa v mojej veci nekonalo, tento súd vyniesol rozsudok až 10. 1. 2003, čím vytváral prietahy v konaní pretože v mojej veci bolo rozhodnuté takmer po 4 rokoch“.

Sťažovateľ v doplnení svojej sťažnosti z 15. augusta 2003, ktoré bolo ústavnému súdu doručené 5. septembra 2003, poukázal na to, že proti rozsudku okresného súdu z 10. januára 2003 sp. zn. 2 T 123/99 podal odvolanie, o ktorom rozhodol Krajský súd v Banskej Bystrici (ďalej len „krajský súd“) rozsudkom zo 4. júna 2003 sp. zn. 3 To 90/03

tak, že ho uznal vinným z trestného činu neoprávneného podnikania a z trestného činu vydierania, naproti tomu ho z trestného činu znásilnenia a z pokračujúceho trestného činu vydierania oslobodil.

Dňa 10. februára 2004 Najvyšší súd Slovenskej republiky v dôsledku sťažnosti generálneho prokurátora Slovenskej republiky na porušenie zákona zrušil rozsudok krajského súdu zo 4. júna 2003 a vec bola vrátená krajskému súdu na nové konanie a rozhodnutie 5. marca 2004. Vo veci je nariadené verejné zasadnutie krajského súdu na 6. október 2004.

Na základe uvedených relevantných skutočností sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd vyslovil porušenie jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 2 T 123/99, a domáhal sa aj toho, aby mu bolo priznané primerané finančné zadosťučinenie v sume 27 000 000 Sk, ako aj trovy právneho zastúpenia, ktoré navrhol uhradiť na účet jeho právnej zástupkyne.

2. Na základe žiadosti ústavného súdu sa k veci písomne vyjadrili obaja účastníci konania: okresný súd zastúpený jeho predsedníčkou JUDr. Z. B. listom z 20. mája 2004 sp. zn. Spr. 2313/04 a právna zástupkyňa sťažovateľa stanoviskom k uvedenému vyjadreniu okresného súdu z 24. júna 2004.

2. 1. Predsedníčka okresného súdu doručila ústavnému súdu chronologický prehľad úkonov, ktoré boli v napadnutej veci vykonané okresným súdom a vo svojom vyjadrení uviedla, že:

„Sťažnosťami a dodatkami k sťažnosti namietal sťažovateľ D. P., Z. porušenie svojho práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy SR postupom Okresného súdu vo Zvolene vo veci 2 T 123/99.

Zo spisu som zistila, že žaloba napadla na súd dňa 10. 12. 1999 a súd vo veci rozhodol 10. 1. 2003.

Vec bola pôvodne pridelená sudkyňi JUDr. E. K., ktorá vyslovila svoju zaujatosť a dňa 20. 12. 1999 bola vec pridelená sudkyňi JUDr. V. Š., ktorá vo veci konala bez prieťahov až do 7. 9. 2000, kedy oznámila Krajskému súdu v Banskej Bystrici, že sa cíti byť

zaujatá. Krajský súd ju dňa 29. 9. 2000 vylúčil z prejednávania trestnej veci a vec bola opatrením predsedu súdu dňa 4. 10. 2000 pridelená JUDr. M. Š.

Na plynulosť vybavovania veci mali vplyv aj tieto skutočnosti:

- Vec bola predložená 3 x Krajskému súdu v Banskej Bystrici na rozhodnutie o sťažnosti D. P. proti uzneseniu súdu, 2 x na rozhodnutie o odvolaní D. P. proti rozsudku súdu, 3 x na rozhodnutie o vylúčení sudcov JUDr. Š. 1 x, JUDr. Š. 2 x.

- Dve sudkyne boli vylúčené z pojednávania trestnej veci, cítili sa byť zaujaté vzhľadom na správanie obžalovaného.

- Súd rozhodoval 5 x o žiadosti D. P. o prepustenie z väzby a o žiadosti JUDr. M. A. o oslobodenie spod obhajoby.

- Vo veci bolo vytyčených 7 hlavných pojednávaní, pojednávanie dňa 22. 3. 2002 bolo odročené z dôvodu pátrania po adrese pobytu svedkyne M. P., ktorej výsluch bol potrebný. Cestou OR PZ odboru kriminálnej polície sa zistilo, že sa zdržiava na neznámom mieste v Taliansku. Svedkyňa sa osobne dostavila na súd 18. 11. 2002.

- Pojednávanie dňa 29. 11. 2002 bolo odročené z dôvodu neúčasti obhajcu obžalovaného.

- Súd nariadil znalecké dokazovanie vo veci vyšetrenia duševného stavu D. P.

- Súd sa musel zaoberať aj inými podaniami obžalovaného v konaní, ako návrhom na vylúčenie okresných prokurátorov, trestným oznámením na vyšetrovateľa KÚV P. Z. Banská Bystrica, p. JUDr. E. K. okresnú prokurátorku, JUDr. J. R. prokurátora OP Zvolen atď.

Všetky tieto okolnosti mali vplyv na to, že vec nemohla byť ukončená skôr. Od 22. 3. 2002 do 29. 11. 2002 sa nepojednávalo z objektívnych dôvodov – pátralo sa po pobyte svedkyne M. P.

Sťažnosť D. P. na prietahy v trestnej veci 2 T 123/99 nepovažujem za odôvodnenú.

Súčasne oznamujem, že netrvám na tom, aby sa o prijatej sťažnosti konalo ústne pojednávanie (§ 30 ods. 1 a 2 Zák. o ústavnom súde).“

2. 2. Právna zástupkyňa sťažovateľa vo svojom stanovisku k uvedenému vyjadreniu predsedníčky okresného súdu uviedla, že „na základe Vašej výzvy (...) som oboznámila môjho klienta s vyjadrením Okresného súdu Zvolen, ku ktorému po konzultácii s ním zaujímam nasledovné stanovisko:

(...) Podľa názoru môjho klienta konanie Okresného súdu vo Zvolene bolo nezákonné aj v tom, že na jeho žiadosti o prepustenie z vyšetrovacej väzby z mesiaca máj 1999 a mesiaca september 2000 dodnes ani len Okresný súd vo Zvolene neodpovedal, hoci predmetné žiadosti boli podané zákonným spôsobom a sú v spise k príslušnému číslu konania, tiež ich existencia sa dá preukázať výpisom z odoslanej korešpondencie z Ústavu na výkon vyšetrovacej väzby v Banskej Bystrici.

Podľa názoru môjho klienta šlo o úmyselné prietahy Okresného súdu vo Zvolene, ktoré podľa neho hraničili so zneužívaním právomoci verejného činiteľa. Najmä v prípade, keď môj klient v mesiaci september 2000 požiadal o prepustenie z vyšetrovacej väzby musel čakať viac ako dva mesiace na vyjadrenie Okresného súdu vo Zvolene k jeho žiadosti, preto keď súd nekonal v mesiaci november 2000 podal ďalšiu žiadosť o prepustenie z vyšetrovacej väzby, o ktorej bolo rozhodnuté kladne. Podľa môjho klienta je teda na mieste predpokladať, nakoľko súd vo veci nerobil žiadne úkony, že ak by súd bol rozhodoval o žiadosti môjho klienta o prepustenie z vyšetrovacej väzby na základe jeho žiadosti z mesiaca september 2000, bol by jeho žiadosti vyhovel, čím nemusel môj klient stráviť vo väzbe ďalšie 4 mesiace a to podľa neho opakovaným pochybením súdu.

Taktiež po skončení hlavného pojednávania a vnesení rozsudku v mesiaci marec 2000 bolo môjmu klientovi doručené uznesenie sudcu Okresného súdu vo Zvolene JUDr. Š., ktorým bola priznaná náhrada trov právneho zastúpenia advokátovi môjho klienta JUDr. A. Proti tomuto uzneseniu riadne a včas môj klient podal opravný prostriedok, pričom súd o tomto opravnom prostriedku dodnes nerozhodol pričom od tohto podania uplynulo už vyše 4 rokov.

Môj klient využil všetky zákonné možnosti pri podávaní odvolaní doplnení do spisu, ako aj opravných prostriedkov teda nemôže súhlasiť s tvrdením JUDr. B. predsedníčky Okresného súdu vo Zvolene, že na plynulosť vybavovania veci mali vplyv práve jeho podania. Môjmu klientovi pripadá divné, keď z tvrdení JUDr. B. vyplýva, že po svedkyňi P., ktorá sa zdržiava v zahraničí bolo vyhlásené pátranie, pričom táto pri návrate na Slovensko nebola nikým obmedzená v pohybe a ešte viac je prekvapený z tvrdení, že P. sa bez vyzvania dostavila na súd, pričom si vôbec nevie predstaviť, ako sa dozvedela o skutočnosti, že si má na súde prevziať oznámenie o termíne konania pojednávania.

Podľa vyjadrenia súdu sa svedkyňa P. dostavila na súd dňa 18. 11. 2002 hlavné pojednávania bolo vytýčené o 11 dní na deň 29. 11. 2002 s doručením predvolania môjmu klientovi a jeho advokátovi. V tomto prípade nebola dodržaná zákonom stanovená povinnosť doručenia predvolania na hlavné pojednávanie pre obvineného minimálne 19 dní pred pojednávaním. Došlo teda k odročeniu pojednávania, pretože advokát môjho klienta o konaní hlavného pojednávania nemal vedomosť.

Tvrdenie JUDr. B., že vo veci bolo vytýčených 7 hlavných pojednávanií za viac ako 5 rokov, zvlášť pri väzobnom prípade nemá oporu v zákone.

JUDr. B. tvrdí, že dňa 18. 12. 2000 okresný prokurátor zaslal súdu návrh na preskúmanie duševného stavu môjho klienta a súd akceptoval toto podanie a až dňa 1. 10. 2001 súd nariadil vo veci znalecké dokazovanie vo veci vyšetrenia duševného stavu môjho klienta. Odvolací súd následne zrušil toto uznesenie, ako nezákonné a zbytočné, čím priznal neopodstatnenosť takého uznesenia, pričom Okresný súd vo Zvolene, ako to vyplýva z jeho vyjadrenia vtedy vo veci nekonal skoro rok. (...).

Najvyšší súd Slovenskej republiky zrušil rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici, ako aj všetky naň nadväzujúce rozhodnutia – teda aj rozsudok Okresného súdu vo Zvolene. Z uvedených dôvodov nastanú ďalšie priesťahy v súdnom konaní, keď svedkyňa P. podľa informácií môjho klienta sa mala v Taliansku vydat' a dlhodobo tam žije. (...).

Môj klient sa domnieva, že priesťahy Okresného súdu vo Zvolene sú preukázateľné, z tohto dôvodu je môj klient dlhodobo pod veľkým psychickým tlakom, nevie sa spoločensky uplatniť, ani si nájsť žiadne zamestnanie, z uvedeného dôvodu sa zhoršil jeho zdravotný stav, čo už na ňom zanechá trvalé následky, z uvedeného dôvodu trpí nielen on, ale všetci členovia jeho rodiny najmä jeho maloleté deti, preto žiada priznanie primeranej nemajetkovej ujmy, ako spravodlivého zadostučinenia.

Zároveň oznamujem Ústavnému súdu Slovenskej republiky, že netrvám na tom, aby sa v predmetnej veci konalo ústne pojednávanie (...)“.

3. Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože po

oboznámení sa s ich vyjadreniami k opodstatnenosti sťažnosti dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci namietaného porušenia práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy. Jej prerokovanie na ústnom pojednávaní – vzhľadom na povahu predmetu posúdenia, ktorá je určená povahou tohto základného práva – ústavný súd nepovažuje ani za vhodný, ani za nevyhnutný procesný prostriedok na zistenie skutočností potrebných pre meritórne rozhodnutie vo veci, t. j. rozhodnutie o tom, či namietaným postupom súdu bolo alebo nebolo porušené právo na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov (I. ÚS 40/02, I. ÚS 41/03).

II.

Z obsahu sťažnosti a k nej priložených písomností, z vyjadrení účastníkov konania a z obsahu na vec sa vzťahujúceho súdneho spisu ústavný súd zistil nasledovný priebeh a stav konania vedeného na okresnom súde pod sp. zn. 2 T 123/99:

Dňa 10. decembra 1999 bola na okresnom súde podaná žaloba na sťažovateľa. Vec napadla sudkyňa JUDr. E. K., ktorá následne vyslovila zaujatosť svojej osoby.

Dňa 20. decembra 1999 opatrením predsedníčky súdu bola vec pridelená na konanie a rozhodnutie sudkyňi JUDr. V. Š.

Dňa 22. decembra 1999 sťažovateľ požiadal o prepustenie z väzby na slobodu.

Dňa 28. decembra 1999 konajúca sudkyňa uznesením rozhodla o ponechaní sťažovateľa vo väzbe.

Dňa 10. januára 2000 sťažovateľ podal sťažnosť proti uzneseniu súdu, ktorým nebolo vyhovené jeho žiadosti o prepustenie z väzby.

Dňa 14. januára 2000 bol spis doručený krajskému súde, aby rozhodol o uvedenej sťažnosti sťažovateľa.

Dňa 26. januára 2000 krajský súd sťažnosť proti uzneseniu okresného súdu, ktorým nebolo vyhovené žiadosti sťažovateľa o prepustenie z väzby, zamietol.

Dňa 8. februára 2000 bol predmetný spis vrátený okresnému súde.

Dňa 15. februára 2000 sťažovateľ opäť požiadal o prepustenie z väzby na slobodu.

Dňa 28. februára 2000 konajúca sudkyňa uznesením rozhodla o ponechaní sťažovateľa vo väzbe.

Dňa 10. marca 2000 sa uskutočnilo vo veci hlavné pojednávanie.

Dňa 13. marca 2000 bolo vo veci hlavné pojednávanie, ktoré bolo odročené z dôvodu výsluchu svedkov. Sťažovateľ podal žiadosť o prepustenie z väzby.

Dňa 31. marca 2000 sa uskutočnilo vo veci hlavné pojednávanie, na ktorom bol vyneseny rozsudok a bolo vydané uznesenie, ktorým bol sťažovateľ prepustený z väzby na slobodu. Proti uzneseniu podal prokurátor sťažnosť.

Dňa 17. apríla 2000 bol uvedený rozsudok písomne vyhotovený.

Dňa 3. mája 2000 bolo okresnému súdu doručené odvolanie sťažovateľa proti uvedenému rozsudku.

Dňa 5. mája 2000 doručil súdu prokurátor písomné dôvody zahláseného odvolania proti uvedenému rozsudku a proti uzneseniu o prepustení sťažovateľa z väzby na slobodu.

Dňa 12. mája 2000 bol spis predložený krajskému súdu, aby rozhodol o uvedenom odvolaní sťažovateľa a taktiež o sťažnosti prokurátora.

Dňa 24. mája 2000 krajský súd zrušil uznesenie okresného súdu, ktorým bol sťažovateľ prepustený z väzby a jeho žiadosť zamietol.

Dňa 21. júna 2000 krajský súd na neverejnom zasadnutí zrušil napadnutý rozsudok okresného súdu a vec mu vrátil na nové prejednanie a rozhodnutie.

Dňa 28. júna 2000 sťažovateľ požiadal o prepustenie z väzby na slobodu.

Dňa 10. júla 2000 podal sťažovateľ trestné oznámenie na pplk. JUDr. F. H., vyšetrovateľa Krajského úradu vyšetrovania Policajného zboru Banská Bystrica a na JUDr. E. K., prokurátorku Okresnej prokuratúry vo Zvolene a JUDr. J. R., prokurátora Okresnej prokuratúry vo Zvolene.

Dňa 11. júla 2000 advokát sťažovateľa JUDr. A. požiadal o oslobodenie spod ustanovenej obhajoby pre vzniknutú nedôveru zapríčinenú správaním sťažovateľa.

Dňa 26. júla 2000 konajúca sudkyňa oslobodila JUDr. A. spod obhajoby sťažovateľa v predmetnej veci pred okresným súdom a za obhajcu mu bol uznesením ustanovený Mgr. R.

Dňa 28. júla 2000 sudkyňa uznesením rozhodla o ponechaní sťažovateľa vo väzbe.

Dňa 3. augusta 2000 sťažovateľ podal sťažnosť proti uzneseniu okresného súdu, ktorým mu bol za obhajcu ustanovený Mgr. R.

Dňa 7. augusta 2000 sťažovateľ svoju uvedenú sťažnosť zobral späť.

Dňa 18. augusta 2000 bol spis doručený krajskému súdu na rozhodnutie o uvedenej sťažnosti.

Dňa 31. augusta 2000 krajský súd uznesením zobral na vedomie späťvzatie sťažnosti.

Dňa 7. septembra 2000 konajúca sudkyňa oznámila sťažovateľovi, že o jeho opätovnej žiadosti o prepustenie z väzby súd vzhľadom na § 72 ods. 2 Trestného poriadku (ďalej len „Tr. por.“) nebude rozhodovať.

Dňa 7. septembra 2000 konajúca sudkyňa JUDr. V. Š. oznámila krajskému súdu, že sa cíti vo veci zaujatá, a to vzhľadom na správanie sťažovateľa – vyhrážky na jej osobu a jej celú rodinu, sudcov a prokurátora, s náznakom vydierania sudcu a senátu. Údajne sa za 29 rokov praxe s takouto formou násilného prejavu obžalovaného nestretla.

Dňa 29. septembra 2000 krajský súd vylúčil z prejednávania a rozhodovania danej trestnej veci sudkyňu JUDr. V. Š.

Dňa 4. októbra 2000 bola vec opatrením predsedu okresného súdu pridelená na vybavenie JUDr. M. Š.

Dňa 17. októbra 2000 požiadal JUDr. M. Š. o vylúčenie svojej osoby z prejednávania a rozhodovania predmetnej trestnej veci.

Dňa 8. novembra 2000 krajský súd nevyhlásil JUDr. M. Š. z prejednávania a rozhodovania predmetnej trestnej veci.

Dňa 21. novembra 2000 bol spis vrátený okresnému súdu.

Dňa 28. novembra 2000 sťažovateľ požiadal o prepustenie z väzby.

Dňa 7. decembra 2000 súd prepustil sťažovateľa z väzby na slobodu. Proti tomuto rozhodnutiu podal prokurátor sťažnosť.

Dňa 18. decembra 2000 prokurátor v liste adresovanom súdu o. i. uviedol, že má podozrenie z duševnej úchyľky sťažovateľa, a preto bude navrhovať preskúmanie jeho duševného stavu.

Dňa 8. januára 2001 bol spis predložený krajskému súdu na rozhodnutie o sťažnosti prokurátora.

Dňa 17. januára 2001 krajský súd zamietol sťažnosť prokurátora o prepustení sťažovateľa z väzby na slobodu.

Dňa 26. februára 2001 sťažovateľ požiadal o odstránenie prierahov v napadnutom konaní. Medzitým sťažovateľ podal trestné oznámenie na JUDr. M. Š., pričom vec bola

1. marca 2001 Okresným oddelením Policajného zboru Slovenskej republiky vo Zvolene odložená.

Dňa 2. marca 2001 opätovne požiadal JUDr. M. Š. o vylúčenie svojej osoby z prejednávania a rozhodovania predmetnej trestnej veci.

Dňa 12. apríla 2001 krajský súd nevyhlásil JUDr. M. Š. z prejednávania a rozhodovania veci.

Dňa 1. septembra 2001 sťažovateľ oznámil viacerým inštitúciám, že 1. novembra 2001 mieni spáchať samovraždu upálením, ak do 31. októbra 2001 nebude predmetná trestná vec prejednaná.

Dňa 1. októbra 2001 sudca nariadil znalecké dokazovanie na vyšetrenie duševného stavu sťažovateľa.

Dňa 11. októbra 2001 podal sťažovateľ proti uvedenému uzneseniu sťažnosť.

Dňa 19. októbra 2001 bol spis predložený krajskému súdu na rozhodnutie o sťažnosti proti uzneseniu o nariadení znaleckého dokazovania.

Dňa 7. novembra 2001 krajský súd zrušil uznesenie okresného súdu o nariadení predmetného znaleckého dokazovania.

Dňa 22. novembra 2001 bol spis vrátený okresnému súdu.

Dňa 4. januára 2002 konajúci sudca nariadil hlavné pojednávanie na 7. február 2002.

Dňa 7. februára 2002 hlavné pojednávanie bolo odročené na 7. marec 2002, z dôvodu predvolania ďalších svedkov, znalcov a zadováženia listinných dôkazov.

Dňa 7. marca 2002 bolo hlavné pojednávanie odročené na 22. marec 2002 z dôvodu predvolania neprítomných svedkov pod hrozbou predvedenia.

Dňa 22. marca 2002 bolo hlavné pojednávanie odročené na neurčito z dôvodu zistenia adresy pobytu svedkyne M. P., ktorej výsluch mal byť podstatný a dôležitý pre zistenie skutkového stavu.

Dňa 24. apríla 2002 polícia oznámila súdu, že menovaná svedkyňa sa zdržiava v Taliansku na neznámom mieste.

Dňa 2. októbra 2002 súdu opätovne oznámila polícia, že uvedená osoba sa zdržiava v Taliansku na neznámom mieste.

Dňa 18. novembra 2002 sa bez predvolania dostavila M. P. do budovy okresného súdu a bolo jej oznámené, aby sa 29. novembra 2002 dostavila na hlavné pojednávanie v danej veci ako svedkyňa.

Dňa 29. novembra 2002 bolo hlavné pojednávanie odročené z dôvodu neúčasti obhajcu sťažovateľa na 10. január 2003.

Dňa 10. januára 2003 sa uskutočnilo vo veci hlavné pojednávanie, na ktorom bola vypočutá svedkyňa M. P. a bol vyhlásený rozsudok, ktorým bol sťažovateľ uznaný za vinného a bol odsúdený na trest odňatia slobody 4,5 roka nepodmienečne so zaradením do I. nápravnovýchovnej skupiny.

Dňa 13. februára 2003 sťažovateľ podal trestné oznámenie na JUDr. J. R., prokurátora Okresnej prokuratúry vo Zvolene.

Dňa 18. februára 2003 bolo súdu doručené odvolanie sťažovateľa a 7. marca 2003 bolo súdu doručené odvolanie obhajcu sťažovateľa proti uvedenému rozsudku.

Dňa 9. apríla 2003 bol predmetný spis predložený krajskému súdu na rozhodnutie o odvolaní.

Dňa 4. júna 2003 krajský súd zrušil rozsudok okresného súdu podľa § 258 ods. 1 písm. d) Tr. por. a vo veci rozhodol, podľa § 259 ods. 3 Tr. por. tak, že sťažovateľ bol uznaný za vinného pre trestný čin neoprávneného podnikania podľa § 118 ods. 1 a 2 písm. a) TZ a pokračujúceho trestného činu vydierania podľa § 235 ods. 1 TZ a bol mu uložený trest odňatia slobody dvadsaťdva mesiacov nepodmienečne so zaradením do I. nápravnovýchovnej skupiny a bol mu uložený aj peňažný trest vo výške 10 000 Sk. Tento rozsudok nadobudol právoplatnosť 4. júna 2003.

Dňa 10. februára 2004 Najvyšší súd Slovenskej republiky v dôsledku sťažnosti generálneho prokurátora Slovenskej republiky na porušenie zákona zrušil rozsudok krajského súdu zo 4. júna 2003 a vec bola vrátená krajskému súdu na nové konanie a rozhodnutie 5. marca 2004.

Dňa 12. marca 2004 konajúci sudca krajského súdu nariadil vo veci verejné zasadnutie na 21. apríl 2003, tento termín verejného zasadnutia však bol 19. apríla 2004 zrušený.

Dňa 26. mája 2004 bol nariadený termín verejného zasadnutia na 16. jún 2004, sťažovateľ však neprevzal predvolanie.

Dňa 16. júna 2004 bolo verejné zasadnutie odročené na 18. august 2004 z dôvodu neúčasti sťažovateľa a jeho obhajcu na tomto pojednávaní.

Dňa 21. júna 2004 krajský súd požiadal Obvodné oddelenie Policajného zboru vo Zvolene o doručenie predvolania na pojednávanie 18. augusta 2004 sťažovateľovi.

Dňa 30. júla 2004 Obvodné oddelenie Policajného zboru vo Zvolene oznámilo krajskému súdu, že sťažovateľ sa nezdržiava v mieste svojho trvalého bydliska.

Dňa 12. augusta 2004 krajský súd požiadal Obvodné oddelenie Policajného zboru vo Zvolene o predvedenie sťažovateľa na pojednávanie 18. augusta 2004.

Dňa 18. augusta 2004 bolo pojednávanie odročené na 6. október 2004, pretože sa sťažovateľ na toto pojednávanie nedostavil. Krajský súd vydal príkaz na zatknutie sťažovateľa.

Dňa 3. septembra 2004 sa na krajský súd dostavil sťažovateľ a žiadal zrušiť príkaz na zatknutie s odôvodnením, že zásielky nepreberal, lebo bol na dovolenke, ale presne nevie udať kedy. Podpísal predvolanie na pojednávanie nariadené na 6. október 2004.

Dňa 4. septembra 2004 krajský súd zrušil príkaz na zatknutie sťažovateľa.

III.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal. (...)

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov (...).

Predmetom konania pred ústavným súdom bolo posúdenie, či postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 2 T 123/99 došlo k porušeniu práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy.

Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia štátneho orgánu. Samotným prerokovaním veci na štátnom orgáne sa právna neistota osoby neodstráni. Až právoplatným rozhodnutím súdu sa vytvára právna istota. Pre splnenie ústavného práva zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy nestačí, aby štátny orgán vec prerokoval. Ústavné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov sa naplní zásadne až právoplatným rozhodnutím štátneho orgánu, na ktorom sa osoba domáha odstránenia právnej neistoty ohľadom svojich práv (napr. II. ÚS 26/95).

Judikatúra ústavného súdu sa ustálila v tom, že otázka, či v konkrétnom prípade bolo alebo nebolo porušené právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov garantované v čl. 48 ods. 2 ústavy, sa skúma vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti každého jednotlivého prípadu najmä podľa týchto troch základných kritérií: zložitosť veci, správanie účastníka konania a postup súdu (napr. I. ÚS 41/02). V súlade s judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (napr. I. ÚS 19/00, I. ÚS 54/02, II. ÚS 32/02). Podľa rovnakých kritérií ústavný súd postupoval aj v danom prípade.

1. Pokiaľ ide o kritérium zložitosti veci, ústavný súd konštatuje, že dĺžka napadnutého trestnoprávneho konania, ktoré doteraz trvalo na okresnom súde od 10. decembra 1999 do 10. januára 2003, podľa názoru ústavného súdu nebola závislá od skutkovej zložitosti veci, totiž od nemožnosti vykonať dôkaz výsluchom dôležitej svedkyne, ktorá sa zdržiavala v zahraničí na neznámej adrese od 7. marca 2002 do 18. novembra 2002. Inak od zložitosti veci postup okresného súdu v danej veci nebol závislý. Ostatne, ani okresný súd vo svojom vyjadrení nezdôvodňoval doterajšiu dĺžku konania jeho zložitou.

2. Pri hodnotení podľa ďalšieho kritéria, teda správania sťažovateľa v preskúmvanej veci, ústavný súd nezistil žiadnu závažnú okolnosť, ktorá by mala byť osobitne zohľadnená na jeho ťarchu pri posudzovaní otázky, či a z akých dôvodov došlo v tomto konaní k zbytočným priet'ahom. V tejto súvislosti ústavný súd konštatuje, že žiadne neobvyklé skutočnosti, ktoré by zo strany sťažovateľa mohli mať vplyv na rýchlosť a plynulosť trestného konania pred okresným súdom, neboli zistené. Sťažovateľ opakovane využil svoje právo požadovať prepustenie z vyšetrovacej väzby na slobodu vrátane práva podať sťažnosť proti nepriaznivému rozhodnutiu okresného súdu. Takéto konanie sťažovateľa nie je takého rázu, ktoré by bolo možné pričítať v jeho neprospech v súvislosti so skúmaním rýchlosti a plynulosti trestného konania, pretože zo strany sťažovateľa šlo iba o realizáciu jeho základných obhajobných práv (mutatis mutandis I. ÚS 137/02).

3. Napokon sa ústavný súd zaoberal postupom okresného súdu v predmetnej veci a konštatoval, že v takej pre sťažovateľa významnej veci, akou je trestnoprávne konanie, bol okresný súd bez akýchkoľvek zákonných, alebo iných dôvodov nečinný takmer šesť mesiacov, konkrétne od 12. apríla 2001 (keď krajský súd nevyhlásil konajúceho sudcu z prejednávania a rozhodovania veci) do 1. októbra 2001 (keď sudca nariadil znalecké dokazovanie). Uvedená nečinnosť okresného súdu, aj keď bola pomerne krátkodobá, vzhľadom na charakter napadnutého konania, ale aj celkovú dĺžku doterajšieho konania nie je ospravedliteľná, pretože v uvedenom období sa nevykonávali žiadne úkony, ktoré by smerovali k odstráneniu právnej neistoty, v ktorej sa sťažovateľ ako obžalovaný v predmetnej veci počas súdneho konania nachádza, čo je základným účelom práva zaručeného v citovanom článku ústavy (mutatis mutandis I. ÚS 41/02). Uvedenú nečinnosť v danej trestnoprávnej veci ústavný súd nemohol prehliadnuť a konštatuje, že v napadnutom konaní došlo k priet'ahom, ktoré neboli spôsobené zložitou veci ani správaním účastníkov konania, ale postupom okresného súdu. Skutočnosti, ktoré na svoju obranu uviedol okresný súd v okolnostiach danej veci nemajú, povahu okolností, ktoré by vylučovali zodpovednosť súdu, ktorý je vecne a miestne príslušný, aby rozhodol o obžalobe prokurátora v predmetnej trestnoprávnej veci (mutatis mutandis I. ÚS 156/02).

Vzhľadom na uvedené dôvody ústavný súd vyslovil porušenie práva sťažovateľa na prerokovanie predmetnej veci bez zbytočných prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy, tak ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia pod bodom 1.

4. Pretože predmetná trestná vec sa nachádza v štádiu konania pred krajským súdom, pričom krajský súd nie je účastníkom tohto konania, neprichádzalo do úvahy v danej veci rozhodnutie podľa § 56 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde.

5. Podľa § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd priznať tomu, koho základné právo alebo sloboda sa porušili, aj primerané finančné zadosťučinenie ako náhradu nemajetkovej ujmy vyjadrenej v peniazoch.

Sťažovateľ požadoval priznať primerané finančné zadosťučinenie vo výške 27 000 000 Sk, ktoré odôvodnil aj tým, že je „dlhodobo pod veľkým psychickým tlakom, nevie sa spoločensky uplatniť, ani si nájsť žiadne zamestnanie, z uvedeného dôvodu sa zhoršil jeho zdravotný stav, čo už na ňom zanecháva trvalé následky“.

Vzhľadom na okolnosti danej veci, najmä na to, že v postupe okresného súdu boli zistené iba ojedinelé a pomerne krátkodobé zbytočné prietahy (a to mimo výkonu väzby sťažovateľom, čo inak nijako neospravedlňuje samotné zbytočné prietahy v konaní), ústavný súd dospel k záveru, že v danom prípade už aj samotné konštatovanie porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy je dostatočným zadosťučinením pre sťažovateľa.

Z uvedených dôvodov ústavný súd nevyhovel návrhu sťažovateľa na priznanie primeraného finančného zadosťučinenia podľa čl. 127 ods. 3 ústavy.

6. Ústavný súd priznal sťažovateľovi (§ 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde) náhradu trov konania vo výške 13 470 Sk z dôvodu trov jeho právneho zastúpenia advokátkou JUDr. D. Š.

Náhrada sa priznala za tri úkony právnej služby (prevzatie a príprava zastúpenia, podanie sťažnosti zo 14. apríla 2003 a písomné stanovisko k vyjadreniu okresného súdu

z 24. júna 2004). Za dva úkony vykonané v roku 2003 patrí odmena v sume po 4 270 Sk a k tomu dvakrát náhrada režijného paušálu po 128 Sk a za jeden úkon, ktorý bol vykonaný v roku 2004, patrí odmena v sume 4 534 Sk a režijný paušál 136 Sk (§ 13 ods. 8, § 19 ods. 3, § 24 ods. 3 a § 25 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 163/2002 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb), preto trovy právneho zastúpenia sťažovateľky predstavujú celkom zaokrúhlene sumu 13 470 Sk.

Vzhľadom na uvedené ústavný súd o uplatnených trovách konania sťažovateľky rozhodol tak, ako to je uvedené pod bodom 2 výroku tohto rozhodnutia.

7. Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok, treba pod právoplatnosťou rozhodnutia uvedenou vo výroku tohto rozhodnutia rozumieť jeho doručenie účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 30. septembra 2004